

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TARİH 10

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
1.DÖNEM 2.YAZILI

➤ Soru :OSMANLI DEVLETİNİN KURULUŞU İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER NELERDİR?

- Soru :Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ilişkin çalışma yapan bilim insanları arasında görüş farklılıklarının bulunmasının sebepleri neler olabilir?

Soru 1

Paul Wittek; Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde ve kısa sürede büyümesinde etkili olan temel sebebin gaza inancı olduğunu vurgular.

Aşağıda verilen gelişmelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Anadolu siyasi birliğinin sağlanması
- B) Moğol İstilasası ile demografik yapının değişmesi
- C) Fetihlerin genellikle batıya yönelik olması
- D) Türkmen beyliklerine karşı barışçıl bir politika izlenmesi
- E) Memlûk Devleti'ne karşı mücadeleye girişilmesi

Soru 2

Fuat Köprülü'ye göre Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesi ve yükselmesindeki temel faktörler; beyliğin uç bölge oluşu, Bizans ile mücadele etmesi ve Ahilerin desteğini almasıdır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin büyümesinde;

I. coğrafi,

II. siyasi,

III. kültürel

alanlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

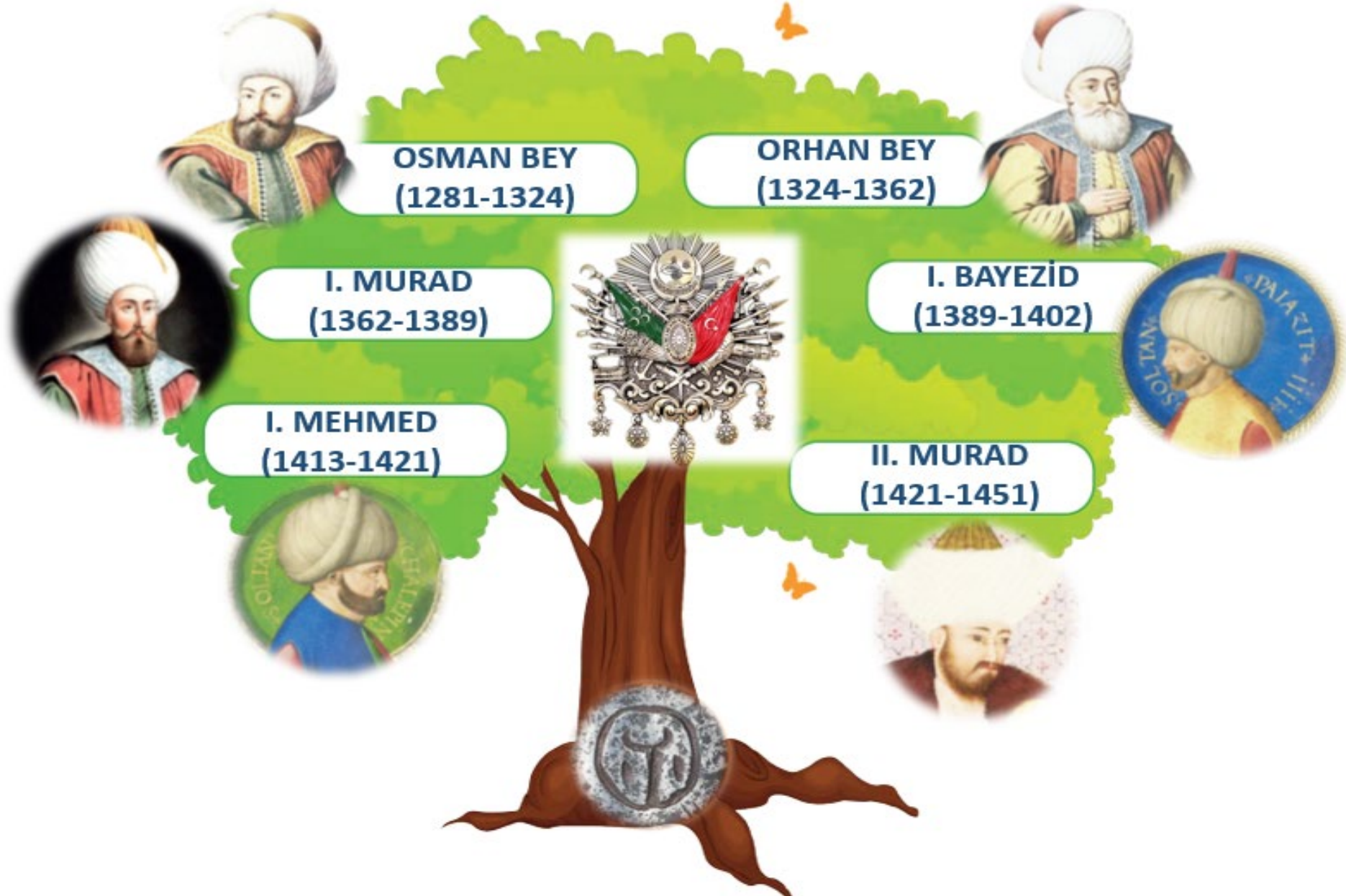
A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

Soru: Osmanlı Beyliği'nin Kısa Sürede Gelişme Nedenleri nelerdir?

Cevap:

DİKKAT!

Sözlük anlamı “**meylettirme, cezbetme, gönül alma**” olan istimâlet; genel olarak Osmanlı Beyliği'nin uyguladığı “**uzlaştırıcı fetih siyaseti**” için kullanılan tabirdir. Osmanlı Devleti, fethedilen bölge halkına iyi davranarak onları himaye etmiş, inançlarında serbest bırakmış, onların can ve mal güvenliğini sağlamış, gönüllerini kazanmaya çalışmış ve vergilerde kolaylık göstermiştir. Fetihlerde kalıcılığın sadece askerî zaferlerle gerçekleştirilemeyeceğini gören Osmanlılar, istimâlet politikası ile bu kalıcılığı sağlamıştır.

➤ **Soru: Osmanlıların uyguladığı İstimalet politikası nedir?**

Cevap:

➤ **Soru: İskan nedir? Nasıl uygulanmıştır açıklayınız.**

Cevap:

➤ **Soru: Osmanlıların uyguladığı iskan politikasının amaçları nelerdir?**

➤ **CEVAP:**

Soru 3

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin iskân siyasetini kolaylaştırmak için yaptığı faaliyetlerden biri değildir?

- A) İskân bölgelerine vakıflar kurma
- B) Göçmenlerin, yeni yerleşim bölgelerine yakın yerlerden olmasına dikkat etme
- C) Pençik sistemini uygulama
- D) Tekke ve zaviyeler inşa etme
- E) Göçmenlerin kullanımına tımar toprağı verme

Soru 4

Kayı Boyu, küçük bir beylik yapılanması içinde iken kısa sürede ülke sınırlarını büyüterek Osmanlı Devleti'ni kurmuş ve imparatorluk hâline getirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin gelişmesini sağlayan faktörlerden biri değildir?

- A) Balkanlarda büyük devletlerin olmaması
- B) Adalet ve hoşgörü politikası
- C) Padişahların özellikleri
- D) Devletin hanedan ailesinin ortak malı olması
- E) Osmanlıların beyliklere karşı tutumu

Soru 5

Bizans sınırında bir uç beyliği olarak kurulan Osmanlı Beyliği'ni kısa sürede bir devlet hâline getiren Osman Bey'in, Türk töresine uygun olarak fethedilen yerleri fetheden kişiye dirlik olarak vermesinin aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Devletin büyümesini sınırlamak
- B) Fetihlerin hızlanmasını sağlamak
- C) Devleti teşkilatlandırmak
- D) Bizans İmparatorluğu'na yardım etmek
- E) Türkiye Selçuklu Devleti'ne hizmet etmek

➤ Soru: Osmanlı Devleti'nin Gazi Evrenos Bey, Lala Şahin Paşa, Mihaloğulları gibi tanınmış ve güçlü beylere, fethedilen yörelerde toprak vermesindeki amaç ne olabilir?

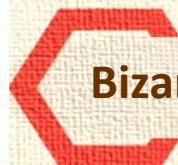

Koyunhisar Savaşı 1302

Osmanlı Beyliği

Bizans İmp.

EY OĞUL BEYSİN

Bundan sonra öfke bize uysallık sana...
Güceniklik bize, gönül almak sana...
Suçlamak bize, katlanmak sana...
Acizlik bize, yanılğı bize, hoş görmek sana...
Geçimsizlikler çatışmalar, anlaşmazlıklar
bize, adalet sana... Kötü göz, şom ağız, haksız
yorum bize, bağışlama sana...

EY OĞUL!

Bundan böyle, bölmek bize, bütünlemek sana...
Üşengeçlik bize, uyarmak gayretlendirmek,
şekillendirmek sana...

EY OĞUL!

Sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek
açmaz... Şunu da unutma insanı yaşat ki
devlet yaşasın...

EY OĞUL!

Yükün ağır, işin çetin, gücün kıla bağlı,
Allah (C.C) yardımcın olsun.

Ahmet Şimşirgil, Kayı I, s. 26-27

Şeyh Edebâli'nin Osman Bey'e Nasihatı

Koyunhisar Savaşı 1302

1301'de İznik'i kuşatan Osman Bey, şehrin çevreyle ilişkisini keserek şehri teslim olmaya mecbur bırakmak istemiştir.

Osman Bey, İznik'e İstanbul'dan gelen yardımı öğrenince çevredeki Türkmenlerin de destek verdiği kuvvetleriyle Hersek'e inmiş ve iki ordu Koyunhisar' da karşı karşıya gelmiştir.

Bizans kuvvetlerinin ağır bir yenilgiye uğradığı bu savaş, **ilk Osmanlı-Bizans savaşıdır**. Koyunhisar Zaferi sonucunda İznik yolu Türklere açılmış, Bursa'nın kuzey tarafı hariç diğer üç tarafındaki yollar kontrol altına alınmıştır.

Soru 6

- I. Koyunhisar Muharebesi
- II. Palekanon Muharebesi
- III. İznik'in Fethi

Yukarıda verilen gelişmelerden hangilerinin Osman Bey döneminde meydana geldiği söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

(1324 – 1362)

01

Bursa'nın Fethi

02

İznik ve İzmit'in Fethi

03

Karesioğulları Beyliği'ne Son Verilmesi

04

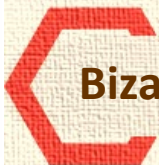
Çimpe Kalesi'nin Fethi

Maltepe Savaşı 1329

Osmanlı Devleti

Bizans İmp.

Palekanon (Maltepe) Savaşı – 1329

Osmanlılar, Bursa'nın fethinden sonra yeniden İznik'e yönelmiştir. Bizans imparatoru ise hem Türkleri Boğazlardan uzaklaştırmak hem de Hristiyan dünyasında önemli kabul edilen İznik'e yardım etmek için büyük bir ordu toplamıştır.

1329'da Palekanon (Maltepe) önlerinde yapılan savaşta, Bizans ordusu mağlup edilmiştir.

Bizans kuvvetlerinin mağlup edildiği bu zaferle Osmanlı Beyliği'nin İslam dünyasındaki itibarı artmıştır. Ayrıca **Palekanon Savaşı sonrasında Bizans, Anadolu'da kalan son topraklarından da ümidini kesmiştir.**

- Soru :İznik'in fethi sonrasında Osmanlı Devleti' nin
- Gayri müslim halka karşı yumuşak bir politika izlenmesinde,
  - Bir medrese kurup müderris atamasında hangi amaçlar güdülmüş olabilir?

➤ **Soru: Osmanlıların Anadolu'da Türk siyasi birliğini kurmak için beyliklere karşı uyguladığı politikalar nelerdir?**

➤ Soru: Karesi Beyliği'nin Osmanlı Devleti'ne katılmasının sağladığı faydalar neler olabilir?

Soru 7

Orhan Gazi, Bizans'ta yaşanan taht kavgalarında kayınpederi olan Kantakuzen'e yardım etmiş ve tahta geçmesini sağlamıştır. Daha sonra Balkan topraklarında zor durumda kalan Bizans; Sırp'lara karşı Orhan Gazi'den yardım istemiş ve yardımlarına karşılık olarak da Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlılara vermiştir. Osmanlı Devleti buraya yerleşmiş ve Rumeli'de ilerlemek için bir üs olarak kullanmıştır.

Buna göre;

- I. Kantakuzen' in Osmanlı desteğiyle Bizans'a imparator olduğu,
  - II. Bizans ve Osmanlı'nın iş birliği yaptığı,
  - III. Türklerin Balkanlara kalıcı olarak yerleştiği
- durumlarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) II ve III   E) I, II ve III

Soru 8

Osmanlı hükümdarı I. Murat, Germiyanogullarından çeyiz yoluyla Kütahya, Emet, Simav ve Tavşanlı'yı alırken Hamitogullarından ise Akşehir, Beyşehir, Yalvaç, Seydişehir ve Isparta'yı 80 bin altın karşılığında satın almıştır.

Bu bilgiye dayanarak Osmanlı Devleti'nin genişleme siyaseti hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmak mümkündür?

- A) Türk siyasi birliğinin sağlandığı
- B) Beyliklere karşı barışçı bir yayılım politikası da izlendiği
- C) Cihat politikasının terkedildiği
- D) Balkanlardaki yayılım siyasetinin Türk beyliklerince desteklendiği
- E) Yayılım sürecinde halifelik desteğinin kazanıldığı

(1362 - 1389)

Sazlıdere Savaşı - 1363

Osmanlı Devl. Bizans İmp.

Sırpındığı Savaşı - 1364

Osmanlı Devl. Haçlı Ordusu

I. Kosova Savaşı - 1389

Osmanlı Devl. Haçlı Ordusu

Sazlıdere Savaşı – 1363

Süleyman Paşa'nın 1359'da ölümü üzerine yanına Lala Şahin Paşa'yı alarak Rumeli'deki Osmanlı kuvvetlerinin başına geçen Şehzade Murat, Hacı İlbey, Evrenuz Bey gibi diğer gaziler de desteğiyle bu fetihlere hız verdi.

Edirne ile İstanbul arasındaki kaleleri fethedip bu iki şehrin bağlantısını kestiler. Sazlıdere Vadisi'nde yapılan savaş Osmanlı ordusunun galibiyetiyle sonuçlandı.

Edirne'nin fethinden sonra Lala Şahin Paşa, önce Filibe'yi ertesi yıl da Gümülcine'yi Osmanlı topraklarına katmıştır. **Balkanlarda gerçekleştirilen bu fetihlerle Bizans'ın Avrupa ile kara bağlantısını kesmek amaçlanmıştır.**

➤ **Soru: Sazlıdere Savaşının(1363) nedenleri nelerdir?**

➤ **Cevap:**

➤ **Soru: Sazlıdere Savaşının(1363) sonuçları nelerdir?**

➤ **Cevap:**

Sırpsındığı (I. Çirmen) Savaşı - 1364

Osmanlıların Edirne ve Filibe'yi fethetmeleri üzerine Haçlıların Türkleri Balkanlardan atmak istemeleri. Bu nedenden dolayı Papa V.Urban'ın teşvikiyle Sırp ve Bulgarlar başta olmak üzere Macarlar, Eflaklılar ve Bosnalılar büyük bir haçlı ordusu hazırlayarak Edirne üzerine harekete geçtiler. Macar Kralı Layoş'un başkanlığını yaptığı Haçlı ordusu, Hacı İlbeyi komutasındaki Osmanlı öncü kuvvetleri tarafından yenilgiye uğratıldı.

Osmanlı Devleti 1365 yılında Edirne'yi başkent yapmıştır.

Haçlı ordusuna ilk önemli darbe indirilmiş ve Haçlıların Türkleri Balkanlardan atma konusundaki ilk girişimleri boşa çıkarılmıştır. Türklerle Macarlar ilk kez bu savaşta karşılaştılar. **Sırpsındığı Savaşı, ilk Osmanlı – Haçlı mücadelesidir.**

Soru 9

Bu haritaya göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bizans'ın Avrupa Devletleri ile kara bağlantısının kesildiğine
- B) Güçlü bir donanmaya sahip olduğuna
- C) Orta Avrupa'da hâkimiyet kurduğuna
- D) Anadolu siyasi birliğini sağladığına
- E) Karadeniz ticaretinde etkili olduğuna

Çirmen (II. Meriç) Savaşı (1371)

Sırp sındığı yenilgisini telafi etmek isteyen Sırpların Osmanlı kuvvetlerine karşı harekete geçmesi.

Bu nedenden dolayı Meriç kıyısındaki Çirmen yakınlarında **Evrenos Bey komutasındaki** Osmanlı kuvvetleri ile Sırp lar arasında yapılan savaşı Osmanlılar kazandı.

Makedonya, Kavala, Drama ve Serez Osmanlı topraklarına katıldı.

Makedonya'daki Sırp prensliği Bulgar Kralı ve Bizans İmparatoru Osmanlı hâkimiyetini tanıdı.

Sırp Kralı **Lazar yıllık vergiye bağlandı.**

Önemi: Osmanlıların Sırp larla yaptığı ilk savaştır.

I. Kosova Savaşı - 1389

Osmanlıların Rumeli'deki fetihleri, Balkan devletlerini endişeye düşürmüştü ancak **Osmanlı ordusunun**, Ploşnik ve Bosna yenilgilerinin Haçlıların Osmanlıları Balkanlar'dan atabilecekleri düşüncesine kapılmalarına neden olmuştur.

1389 yazında Kosova'da, savaş düzeni alan Osmanlı ordusunu Sultan I. Murad komuta etmiştir. Ordunun sağ kolunda Şehzade Bayezid, sol kolunda ise Şehzade Yakup görev almıştır. 9 Ağustos 1389'da yapılan muharebede Haçlılar ağır bir yenilgiye uğradı.

Osmanlı ordusunda ilk top, I. Murad zamanında, sesinden faydalanarak düşmanı korkutmak için I. Kosova Savaşı'nda kullanılmıştır. Anadolu beylikleri ilk kez Osmanlı Devleti'ne yardımcı kuvvet gönderdiler.

Soru 10

Balkanlarda Türk hâkimiyetinin kurulmasında etkili olan;

I. Varna,

II. Sırp sındığı,

III. Birinci Kosova

savaşlarının kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) I - II - III

B) I - III - II

C) II - I - III

D) II - III - I

E) III - I - II

(1389 – 1402)

Niğbolu Savaşı - 1396

Osmanlı Devleti

Haçlı Ordusu

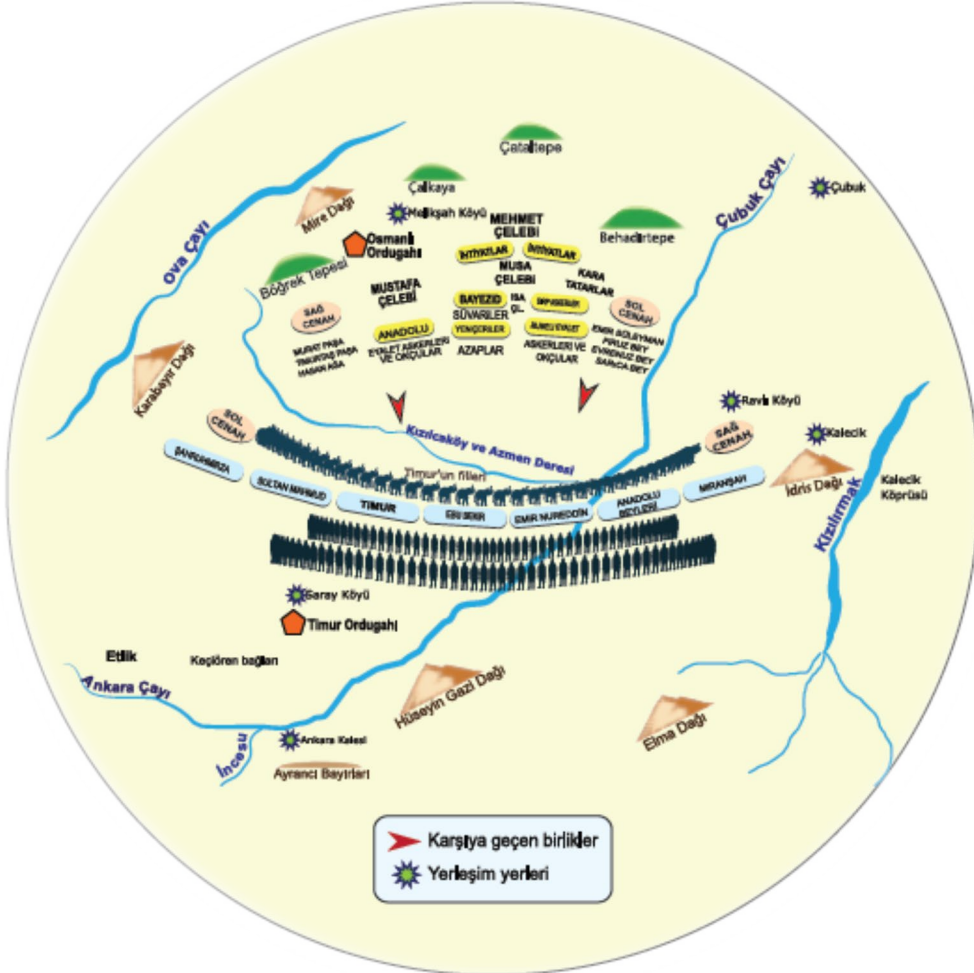

Ankara Savaşı - 1402

Osmanlı Devleti

Timur Devleti

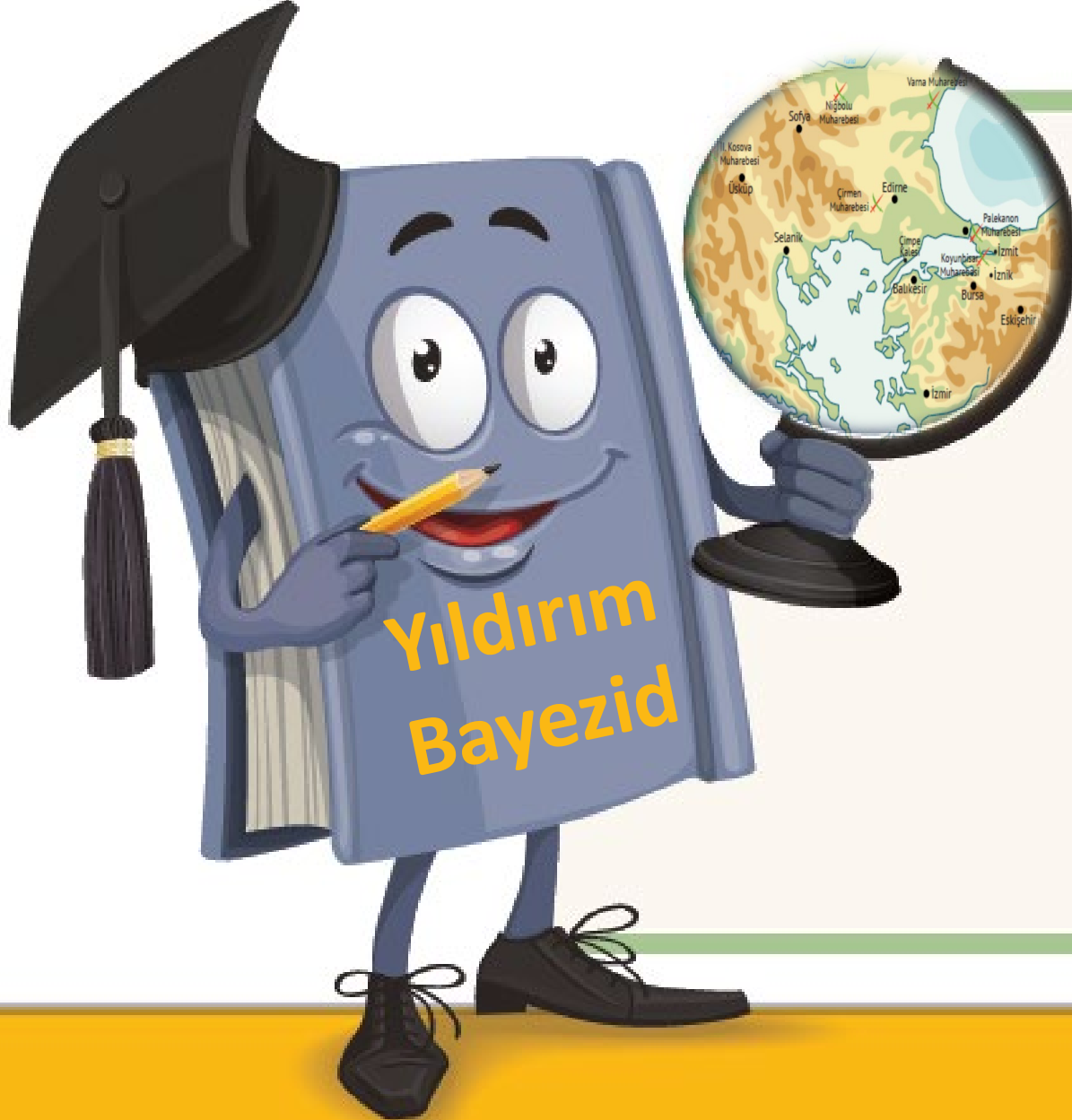
Niğbolu Savaşı – 1396

Nedenleri

1. Osmanlıların İstanbul kuşatması.
2. İstanbul kuşatması nedeniyle Bizans İmparatoru II. Manuel (1391-1425)'in Avrupa'dan yardım istemesi.
3. Türkleri Balkanlar'dan atmak.
4. I. Kosova Savaşı'nın öcünü almak.
5. Türklerin Orta Avrupa'yı tehdit etmeleri ve Papa IX. Bonifas'ın Haçlıları kışkırtması.

Bu nedenlerden dolayı Macar Kralı Sigismund önderliğinde Venedik, Cenova, Macar, Eflak, Boğdan, Lehistan, Belçika, Hollanda, Almanya, Fransa, İngiltere, İskoç ve Norveç'ten oluşan Haçlı ordusunu 25 Eylül 1396 tarihinde I. Bayezid Niğbolu'da yenilgiye uğrattı.

Niğbolu Savaşı – 1396

Sonuçları

1. Bulgar Krallığına son verilerek Bulgaristan'ın tamamı Osmanlı topraklarına katıldı.
2. Niğbolu fethedilince, Orta Avrupa'nın kapıları Osmanlılara açıldı.
3. Mısır'da bulunan Abbasi halifesi (Halife I. Mütevekkil) I. Bayezid'e **Sultanı İklimi Rum (Anadolu'nun Sultanı)** unvanını verdi.

(1421 – 1451)

VARNA SAVAŞI – 1444

Osmanlı Devleti

Haçlı Ordusu

II. KOSOVA SAVAŞI – 1448

Osmanlı Devleti

Haçlı Ordusu

Edirne - Segedin Barışı (1444)

Edirne - Segedin Barış'ına Ortam Hazırlayan Olaylar

1. Osmanlıların Balkanlar'da aldığı başarısız sonuçlar.
2. Karmanoğulları'nın Anadolu'da harekete geçmesi.
3. Bizans'ın Avrupalıları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtması.

Maddeleri

1. Vergi vermek koşulu ile **Sırbistan bağımsız olacak**, ancak Bulgaristan üzerindeki Osmanlı egemenliği tanınacak.
2. Eflak Osmanlı'ya vergi vermek koşulu ile Macaristan'ın koruması altında olacak.
3. Taraflar anlaşmaya uymaları için kutsal kitapları üzerine yemin edecekler.
4. İki tarafta Tuna Irmağı'nı geçmeyecek.
5. Antlaşma 10 yıl geçerli olacak.

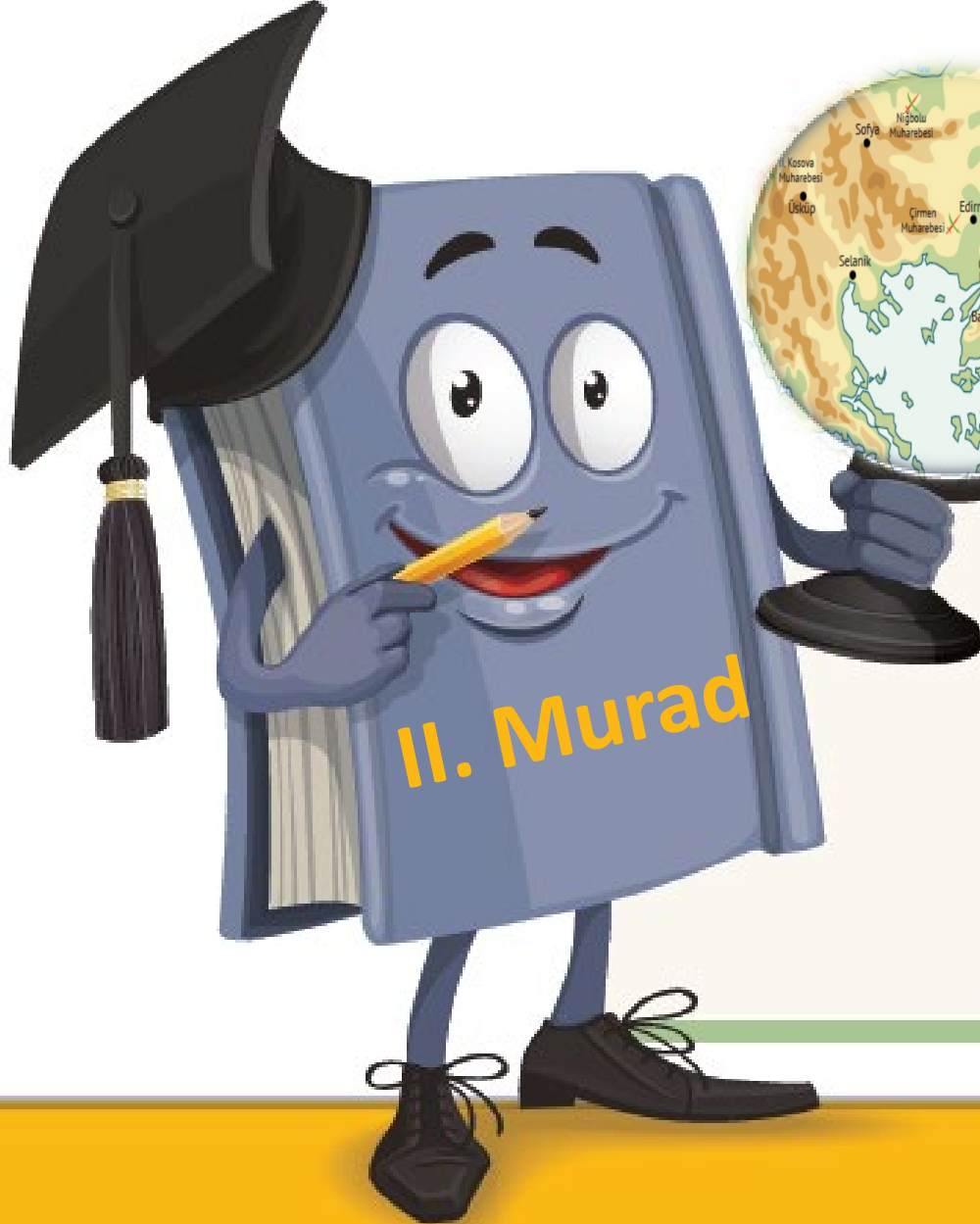
Edirne - Segedin Barışı (1444)

Sonuçları

1. Osmanlı Devleti yeniden toparlanabilmesi için zaman kazandı.
2. Tuna Irmağı'ndan dolayı ilk kez bir sınır kavramı ortaya çıktı.
3. II. Murat padişahlığı 12 yaşındaki oğlu II. Mehmet'e bıraktı.

Varna Savaşı – (1444)

On iki yaşındaki şehzadenin padişah olması (II. Mehmed) Bizans, Venedik, Papalık ve Macaristan'ın Edirne-Segedin Barış'ını bozup saldırıya geçmelerine ortam hazırladı. Osmanlı'ya karşı Eflak, Boğdan, Lehistan, Hırvatistan, Almanya ve Venedik'ten oluşan yeni bir Haçlı ordusu hazırlandı.

Bu gelişmeler üzerine sadrazam **Çandarlı Halil Paşa'nın** ricası ve II. Mehmet'in isteği ile ("Eğer padişah sizseniz böylesi kötü bir zamanda başta bulunmanız gerekir.Padişah ben isem, işte size emrediyorum. Ordunun başına geçiniz." demiştir.) **Bursa'ya inzivaya çekilmiş olan II. Murat** Edirne'ye gelerek ordunun başına geçti ve haçlıları Varna'da yenilgiye uğrattı.

Varna Savaşı – (1444)

Sonuçları

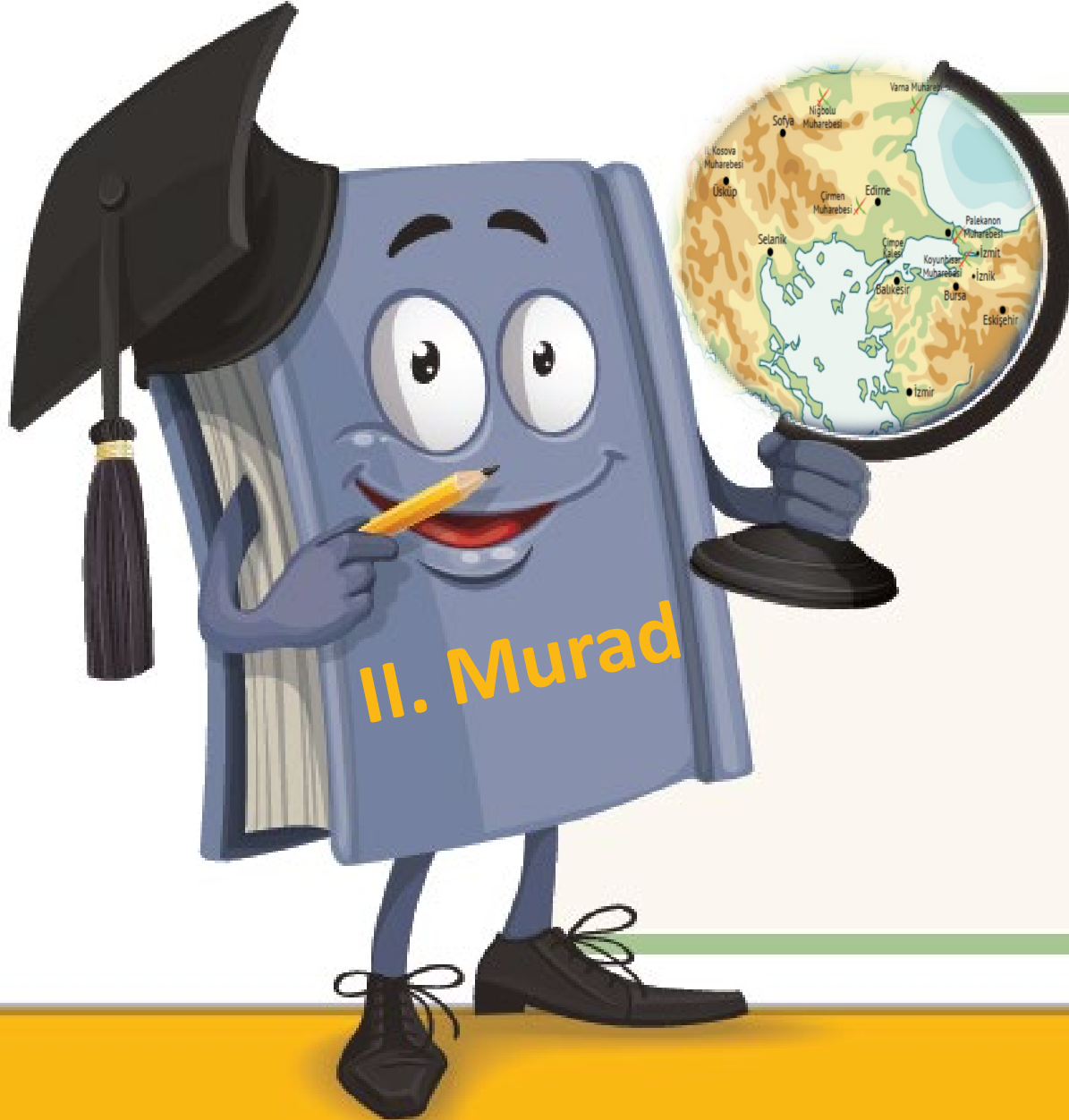
1. Osmanlılar daha önceki yenilgilerin izlerini sildiler.
2. Osmanlıları Edirne - Segedin Barışı'na zorlayan şartlar değişti.
3. Osmanlılar Balkanlar'daki üstünlüğü yeniden ele geçirdiler.
4. Haçlıların Osmanlıları Balkanlar'dan atma girişimleri başarısızlıkla sonuçlandı.

II. Kosova Savaşı – 1448

Varna'daki mağlubiyetin öcünü almak ve Türkleri Balkanlardan atmak için Avrupa'da yeni bir Haçlı birliği oluşturulmuştur.

Karamanoğulları ve Sırbistan'dan yardımcı kuvvetler alan II. Murad, hilal taktiğini uygulayarak ve ateşli silahları etkili olarak ilk kez bu savaşta kullanarak Haçlıların büyük bir kısmını Kosova'da imha etmiştir.

II. Kosova Savaşı – 1448

Sonuçları

1. Bizans'ın Avrupa'dan yardım alma ümitleri sona erdi.
  2. Bu savaş Haçlıların İstanbul'u kurtarmak için yaptıkları son girişimdir.
  3. Haçlılar II. Viyana'ya kadar savunmaya çekilip Osmanlılara karşı ittifak kuramadılar.
  4. **Bu savaş Osmanlıların son savunma, Haçlıların ise son saldırı savaşıdır.**
- NOT: Bu yönüyle Hendek, Miryokefalon ve Sakarya savaşlarına benzer.**
5. Orta Avrupa'ya kadar olan yerler fethedildi.
  6. **Balkanlar'daki Türk egemenliği kesinleşti.**

Soru 11

Bizanslı tarihçi Dukas'ın II. Murad hakkında "Halka karşı daima alçak gönüllü ve ihtiyaç sahiplerine karşı cömert idi. Bu lütuflarını yalnız kendi dininden olanlara değil Hristiyanlara da gösterirdi. Hristiyanlarla yaptığı antlaşmaların hükümlerine uyardı." demiştir.

Buna göre Balkanlarda Türk hâkimiyetinin güçlenmesinde;

- I. sosyal devlet anlayışını benimseme,
- II. istimâlet anlayışına sahip olma,
- III. egemenliğini dinî güce dayandırma

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

➤ **Soru: OSMANLI DEVLETİNİN İLK DÖNEMLERİNDE RUMELİ'YE GEÇTİKTEN SONRA YAPTIĞI SAVAŞLARDAN HAÇLI SAVAŞLARI NİTELİĞİNDE OLANLAR HANGİLERİDİR?**

➤ **Cevap:**

➤ **I.Murat Dönemi'nde**

1364 Sırpsındığı Savaşı

1389 I. Kosova Savaşı

➤ **I.Bayezid (Yıldırım) Dönemi'nde**

1396'da Niğbolu Savaşı

➤ **II. Murat Dönemi'nde**

1444 Varna Savaşı

1448 II.Kosova Savaşı (ÖNEMİ: Balkanlarda Osmanlı egemenliği kalıcı hale geldi.)

➤ Soru: Aşağıdaki tabloda yer alan bilgiler doğru bir şekilde eşleştirin?

	Osman Bey	Orhan Bey	I. Murad	I. Bayezid	II. Murad
İzmit'in Fethi					
Mudanya'nın Fethi					
Bursa'nın Fethi					
Edirne'nin Fethi					
Karacahisar'ın Fethi					
Çimpe Kalesi'nin Alınması					
Bilecik'in Fethi					
İznik'in Fethi					
İstanbul Kuşatması – 1391					
Varna Savaşı					

Cevapları Ortaöğretim Genel Müdürlüğü resmi Youtube kanalında bulunan "Yazılıya Hazırlanıyorum" videolarından izleyebilirsiniz.